

Gfv.IV.30.108/2012/8.szám

A Kúria a Deák és Társai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Deák József ügyvéd) által képviselt I. rendű és a II. rendű felpereseknek a Balogh és Medveczky Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Medveczky László István ügyvéd) által képviselt alperes ellen kártérítés iránt a Fővárosi Bíróság előtt 16.G.42.008/2007. számon megindított és a Fővárosi Ítéltábla 13.Gf.40.154/2011/13. számú jogerős ítéletével befejezett perében a II. rendű felperes által 76. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezését hatályában fenntartja.

Kötelezi a II. rendű felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 500.000 (ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet alapjául szolgáló tényállás szerint az I. r. felperes 1996-tól a II. r. felperes nevében, annak képviselőjeként végzett az I. r. alperes értékesítési rendszerében disztribútori tevékenységet.

Az alperes 1/2000. (IX.12.) számú ügyvezetői határozatával előbb felfüggesztette a II. r. felperes értékesítési rendszerében fennálló tagságát, majd 6/2000.(X.10.) számú ügyvezetői határozatával 2000. szeptember 12-i hatállyal megszüntette a II. r. felperesnek a hálózatban fennálló jogviszonyát azzal, hogy emiatt a disztribútor elveszítette hálózatát és a tagsággal járó előjogokat, kedvezményeket. A határozat szerint bizonyítást nyert, hogy a II. r. felperes nevében eljáró I. r. felperes konkurens tevékenységet

folytatott, más cég termékértékesítést elősegítő rendezvényein aktívan közreműködött, saját hálózatát pedig e harmadik cég termékeinek értékesítésére ösztönözte, és ezzel megsértette az Etikai Kódex 7. és az Ügyviteli Kézikönyv 15. pontját.

A felperesek keresetükben 62.500.000 forint kártérítés és kamatai megfizetésére kérték kötelezni az alperest a Ptk. 355.§ (4) bekezdése alapján.

A Legfelsőbb Bíróság Gfv.IX.30.156/2008/8. számú közbenső ítéletével megállapította, hogy az alperes az azonnali hatályú felmondással szerződésszegést követett el és ezért kártérítési felelősséggel tartozik. A kár összege tekintetében az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

A Legfelsőbb Bíróság kifejtette: a felek között létrejött szolgáltatási szerződés tartalma szerint a II.r. felperes szépségtanácsadói tevékenységet végzett, ami lényegében egy üzletszerű kereskedői tevékenység volt. Így atipikus szerződésnek minősül, ezért a Ptk. szerződésekre vonatkozó általános szabályai szerint kell elbírálni. A Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy az alperes szerződésszegésre alapított felmondása alaptalan volt, ezen a címen nem illette meg a felmondás joga. Az alperes szerződésszegést követett el, mert a jogviszonyt megszüntnek tekintve a továbbiakban nem tette lehetővé a tevékenységben való részvételt. A szerződés teljesítése a jogos ok hiányában felmondó alperes magatartása folytán lehetetlenült, ezért a felperes a Ptk. 312. §-a alapján kártérítést követelhet. A Legfelsőbb Bíróság előírta: az új eljárás során értékelni kell a II.r. felperes a Ptk. 340. §-a alapján a kárenyhítés körében az általában elvárható módon járt-e el. Kiemelt jelentőséget kell annak is tulajdonítani, hogy az alperes bármikor indokolás nélkül gyakorolhatta volna a rendes felmondás jogát is. Ha a körülmények alapján megállapítható, hogy a jogviszony jövőbeni megszüntetése az alperesnek szándékában állt, ezt a kártérítés összegének megállapításakor értékelni kell.

A megismételt eljárás lefolytatását követően meghozott ítéletével az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II.r. felperesnek 1.817.854 forintot és 2000. október 13-tól járó késedelmi kamatát. A II.r. felperes keresetét ezt meghaladóan, míg az I.r. felperes keresetét teljes egészében elutasította.

A lefolytatott eljárásban meghallgatott tanúk vallomása alapján megállapította, hogy a II.r. felperessel fennállott jogviszony megszüntetése mindenképpen szándékában állt az alperesnek.

Az alperes 2000. október 10-én mondta fel a szerződést, ami a II.r. felperes átvételével hatályossá vált. A szerződésben kikötött 30 napos felmondási időre tekintettel az 2000. november 10-én szűnt meg. Az elsőfokú bíróság a II.r. felperesnek 2000. szeptember 13-tól november 10-ig járó jutalék összegét a szakvélemény alapján 1.817.854 forintban állapította meg, ezt meghaladóan a keresetét

elutasította.

Mivel a szerződéses jogviszony a II.r. felperes és az alperes között állt fenn, ezért a keresetösségi jog hiánya miatt az I.r. felperes keresetét teljes egészében elutasította.

A peres felek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének az I.r. felperesre vonatkozó rendelkezését helybenhagyta, a II.r. felperesre vonatkozó rendelkezést a késedelmi kamatfizetés kezdetére és mértékére vonatkozó rendelkezést nem érintve, részben megváltoztatta, és az alperes által a II.r. felperesnek fizetendő marasztalás összegét 1.547.274 forintra leszállította. Kötelezte a II.r. felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 1.950.000 forint + áfa összegű ügyvédi munkadíjból, 43.000 forint előlegezett szakértői díjból álló elsőfokú és 900.000 forint + áfa összegű ügyvédi munkadíjból, valamint 3.000 forint fellebbezési illetékből álló másodfokú, valamint 50.000 forint felülvizsgálati perköltséget.

Az ítélet tábla megállapította: az alperes és a II.r. felperes jogviszonyára irányadó szerződés az alperes 2010. október 10-i írásbeli nyilatkozatának közlésével, azon a napon megszűnt. A szerződés megszűnésével okozati összefüggésben a felperest a szerződés megszűnésétől számított 30 napos időtartam alatt elmaradt vagyoni előny formájában felmerült 738.312 forint összegű kár érte, mivel nem jutott hozzá erre az időszakra a szerződés alapján elérhető nyereséghez, amelynek összegét csökkentti a 68.800 forint költség. Az alperes a II.r. felperessel szemben a 2000. október 10-éig járó 808.962 forint pénzbeli ellenszolgáltatás teljesítését jogos ok nélkül tagadta meg.

Megítélése szerint az elsőfokú bíróság eljárási szabályokat sértett azzal, hogy a közbenső ítélettel már elbírált jogtól eltérően a felperes követelését a felmondást tartalmazó nyilatkozat közlésétől kezdődően is pénzbeli szolgáltatásként és nem a felek közötti kártérítési jogviszonyból eredő követelésként bírálta el, azonban mivel a bizonyítási eljárást az ügy eldöntéséhez szükséges mértékben lefolytatta, ezért a tárgyalás megismétlése, kiegészítése nem volt szükséges. Az ítélet tábla rámutatott: a közbenső ítélettel elbírált jog alapjául szolgáló tény, hogy az alperes a hatálytalan felmondás közlésével a II.r. felperessel szemben a teljesítést jogos ok nélkül tagadta meg, ezért a II.r. felperes a Ptk. 313. §-a alapján fennálló jogosultságánál fogva, a lehetetlenülés jogkövetkezményét választva, a Ptk. 312. § (2) bekezdése alapján a teljesítés elmaradásával okozati összefüggésben felmerült kára megtérítését követelheti. A szerződés teljesítésének jogos ok nélkül történő megtagadása a hatálytalan felmondással egyidejűleg következett be, így eddig az időpontig a felek közötti szerződés fennáll. Ezért tehát a II.r. felperes 2000. október 10-ig a szerződés szerint meghatározott mértékű jutaléokra, mint pénzbeli ellenszolgáltatásra vált jogosulttá. A II. r. felperes 2000.

szeptember 13-tól szeptember 30-ig 504.311 forint, míg október 1-től október 10-ig 304.651 forint jutalékra jogosult. Tehát a szerződés megszűnésének időpontjáig összesen 808.962 forint, az áfát is magában foglaló pénzbeli ellenszolgáltatás illeti meg.

Az ítélet tábla egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy nem kétséges, hogy az alperes a szerződést a jövőre nézve meg kívánta szüntetni. Ezt önmagában az is bizonyítja, hogy a szerződés megszüntetésére irányuló akaratának azonnali hatállyal kívánt érvényt szerezni.

A felek szerződéses kikötéséből azt a következtetést vonta le, hogy a felek a 30 napot tekintették olyan irányadó időszaknak felmondás esetén, amely elegendő arra, hogy bármelyik fél a szerződés jövőre nézve történő megszüntetésének esetleges hátrányos következményeit elhárítsa vagy megelőzze. A II.r. felperes a Ptk. 312. § (2) bekezdése értelmében az alperessel szemben annak a kárnak a megtérítését követelheti, amely a szerződés teljesítésének jogos ok nélkül történő azonnali megtagadásától számított 30 napos időtartam alatt merült fel.

Az általános forgalmi adóról szóló 1992. évi LXXIV. törvény 13. § (1) bekezdése, illetve a 22. § (1) bekezdése alapján a kártérítés összege nem minősül az általános forgalmi adó alapját képező ellenértéknek, így a II.r. felperest nem érheti az adófizetési kötelezettség hiányában az áfa összegével megegyező vagyoni hátrány, tehát annak megtérítését nem követelheti. A II.r. felperes az egy havi jutalékra eső kiadásainak általános forgalmi adóval növelt összegét 86.000 forintban jelölte meg, ezt az alperes nem vette vitássá. Mindezeket értékelve a Pp. 163. § (2) bekezdésének figyelembevételével a teljesítés megtagadását követő 30 nap alatt a II.r. felperes kiesett nettó árbevételét 68.800 forint olyan kiadás terhelte, amely a károkozás tényétől függetlenül is felmerült volna. A szakvélemény alapján 2000. október 11-től október 31-ig 511.814 forint az elmaradt jutalék összege, 2000. október 11-től november 10-ig az elmaradt vagyoni előny nettó 807.112 forint árbevétel 68.800 forint kiadással csökkentett összegének, azaz 738.312 forintnak felel meg. Ennek megfelelően határozta meg a II.r. felperest megillető kártérítés összegszerűségét.

A jogerős ítélet ellen a II.r. felperes élt felülvizsgálati kérelemmel, amelyben annak - az első fokú ítéletre is kiterjedő - hatályon kívül helyezését és a kereseti kérelme szerinti határozat hozatalát kérte. Álláspontja szerint a részére járó összeg nem kártérítés, hanem a szerződéses jogviszony rendes felmondás esetén járó összege, így a jogerős ítélet sérti a Pp. 229. §-ában foglalt anyagi jogerő szabályait is. Az elsőfokú bíróság a Legfelsőbb Bíróság ítéletével szemben megbízási jogviszonyként értékelte a peres felek közötti jogviszonyt.

A Fővárosi Ítéltábla bár helyesen hivatkozott a Ptk. 312. § (2) bekezdésére, de tartalmilag nem a hivatkozott jogszabálynak megfelelő a döntése. Előadta, hogy a kárösszeg megállapításánál mindkét bíróság figyelmen kívül hagyta a multi-level marketing értékesítési rendszer sajátosságait. Hivatkozott arra, hogy a szerződéses kapcsolat tartalma egy, a Ptk-ban nem nevesített olyan hosszú távú jogviszony, amelyre az alperessel szerződő felek tervezhető, folyamatos munkajövedelemre tehetnek szert. A peres felek közti szerződés is elismeri, hogy a felépített hálózat vagyoni értéket képviselő jog.

A II.r. felperes álláspontja szerint az ítéltábla döntése sérti a Pp. 206. §-át. Figyelmen kívül hagyta, hogy a II.r. felperes az alperes egyik legjobban teljesítő szerződéses partnere volt, és életszerűtlen, hogy az alperes saját gazdasági érdekei ellen hozzon döntést. Előadta, hogy a perben nem merült fel bizonyíték arra nézve, hogy az alperes valóban rendes felmondással meg kívánta szüntetni a perbeli jogviszonyt. Ha ez szándékában állt volna, akkor a rendkívüli felmondás feltételeinek megalapozottságához nem tett volna erőfeszítéseket. E körben hivatkozott a tanúként meghallgatott .. és .. vallomására. Előadta, hogy Magyarországon az ..-nél gyémánt director szerződésének a megszüntetésére még nem volt példa.

A felülvizsgálati kérelem jogi álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a Ptk. 4. § (1) bekezdésében előírt jóhiszemű és tisztességes joggyakorlás elvét, valamint a Ptk. 5. § (2) bekezdésében meghatározott joggal való visszaélésnek is minősül. A jogviszony jogszerű felmondása sem járhat azzal, hogy az alperes csupán a felmondási időre eső jutalék megfizetésére köteles. A II.r. felperes által felépített működő hálózat továbbra is értékesíti az alperes termékeit, árbevételt termel, ami a II.r. felperes tevékenységének eredménye. Amennyiben ezt az alperes a továbbiakban nem díjazza, sérül a Ptk. 198. § (1) bekezdésének előírása, valamint a Ptk. 201. § (1) bekezdése.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alaptalan.

A Kúria a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között bírálhatta felül a jogerős ítéletet.

Helytállónan állapították meg az ügyben eljáró bíróságok, hogy a lefolytatott bizonyítási eljárás anyagából kitűnően az alperes a II.r. felperessel fennálló szerződéses jogviszonyát mindenképpen meg kívánta szüntetni. Ezt a tanúvallomások és maga a felmondás egyértelműen alátámasztották. E körben a jogerős ítélet a Pp. 206. §-ának megfelelően értékelte a perben rendelkezésre álló bizonyítékokat. A határozat okszerűtlen, iratellenes, logikai

ellentmondásokat magában foglaló megállapításokat nem tartalmaz. A bizonyítás anyagának felülmérlegelésére pedig nincsen lehetőség a felülvizsgálati eljárásban.

Alaptalanul állította a II.r. felperes felülvizsgálati kérelmében, hogy a jogerős ítélet sérti a Pp. 229. §-át, illetve nem felel meg a Legfelsőbb Bíróság közbenső ítéletében foglaltaknak. A Legfelsőbb Bíróság közbenső ítélete megállapította, hogy a felmondás jogellenes volt, ebből következően az alperes a Ptk. 312.§-a szerint kártérítés megfizetésére köteles.

A jogerős ítélet által a Ptk. 312.§ (2) bekezdése alapján megállapított kártérítés nem jogszabálysértő.

Az ítélet tábla a felek között létrejött szerződés alapján állapította meg azt, hogy a II. r. felperest a szerződés teljesítésének megtagadásától számított 30 nap időtartamra illeti meg kártérítés.

Tévesen hivatkozott a felülvizsgálati kérelem a Ptk. 4. §-ának és 5. §-ának a megsértésére, ugyanis sem a joggal való visszaélés, sem pedig a jóhiszemű és tisztességes joggyakorlás elvének sérelme nem volt megállapítható, figyelemmel arra, hogy a felmondás joga nem zárható ki, és ezt a felek által kötött szerződés is biztosította. A jogellenességet az jelentette ebben az esetben, hogy a felmondás indoka azonnali felmondásként nem volt megfelelő az alperes részéről, de sem szerződéses, sem jogszabályi akadálya nincs annak, hogy az alperes rendes felmondással bármikor megszüntesse a jogviszonyt. Mivel a felek szerződésükben a felmondási időt 30 napos időtartamban határozták meg, ezt követően a II. r. felperes a Ptk. 355.§ (4) bekezdése alapján elmaradt vagyoni előnyként további időszakra a jutalékok elmaradásából eredő kárigényt nem érvényesíthet.

Önmagában az a hivatkozás, hogy a II.r. felperes tudomása szerint más ilyen beosztással rendelkező tanácsadónak az alperesnél még nem mondtak fel, illetve életszerűtlen az, hogy egy „gyémánt director” beosztással rendelkező személynek felmondással meg akarja szüntetni a szerződését az alperes, nem bír relevanciával, figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság közbenső ítéletére is, amelyben ezeket a tényeket már tisztázta.

Megalapozatlan a felülvizsgálati kérelem azon érvelése is, miszerint a jogerős ítélet sérti a Ptk. 198.§ (1) bekezdését és a 201.§ (1) bekezdésében foglaltakat. A II. r. felperes a jogviszony megszűnését követően nem tarthat igényt korlátlan ideig az általa felépített értékesítési hálózat eredménye után járó jutalékokra. Nyilvánvaló módon az eredmények eléréséhez folyamatos tevékenységre van szükség, amit a II. r. felperes a jogviszonya megszűnését követően nem gyakorolt. Másrészt a Legfelsőbb Bíróság közbenső ítéletében kiemelte, hogy a kártérítés mértékének megállapításánál hangsúlyozottan kell értékelni, hogy az alperesnek mindenképpen

szándékában állt a II. r. felperes jogviszonyának megszüntetése, illetve hogy a II. r. felperes a kárenyhítés körében, a kiesett jövedelem pótlása érdekében az adott helyzetben általában elvárható módon járt-e el.

Mindezek alapján a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdésének megfelelően hatályában fenntartotta és a Pp.78.§ (1) bekezdése valamint a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) és (5) bekezdése szerint a pervesztes II.r. felperest kötelezte az alperes jogi képviseletének ellátásával a felülvizsgálati eljárásban felmerült perköltség megtérítésére.

Budapest, 2013. február 6.

Dr. Baka András sk. a tanács elnöke, Böszörményiné dr. Kovács Katalin sk. előadó bíró, Dr. Kovács Zsuzsanna sk. bíró

A kiadmány hitelül:

Vné

tisztviselő